

Nota: “ Ě ”, “ ě “ sono appena percettibili, quasi non si pronuncia;” Š “, “š” si leggono “sce di scena”.

INFERNO CANTO VII° in campobassano

“ Papé Satàn, Papé Satan, aleppe! “

‘ncumènzàttè Plutè kè la vocca ‘rracanita,
e quillè gentilè omè chè tuttè sa
dicèttè pè cunfurtarmè: << ‘Ntè fa piglià
da la paura, ca, issè ‘nté puterè,
‘ncè ‘mpèdiscè a scégnè chéšta roccia>>.
Po’zè vutàttè a chélla faccia gonfia
e dicèttè:<< Zittè, malèdittè lupè
cunzùmè dèntre la raja to’,
nèn è sènza ragionè ca jamè a u scurè;
vulémè j’ ‘ngoppè laddò Mèchéle
facèttè véndétta dè la superba ribbelliona>>.

Cummè da u viéntè lè gunfiatè vélè
cadènè abbèrrètatè quannè l’arburè cédè,
talécqualè cadèttè ‘nterra la fiéra crudèlè.

‘Ccusì scignèmmè a la quarta vallétta
pigliannè cchiù dè la dulurosa ripa,
che tuttè u malè d’u munnè ‘nsacca.
Ahi, giustizia ‘e Ddijè, chè štupa
nuovè guaiè e pénè, quantè nè vèrivè !
E pècché la colpa noštra cè štraziè accusì tantè!
Cummè fa l’onna ‘nfaccia a Cariddi,
chè zè rompè ‘nfaccia all’auta chè sbattè,
‘ccusì zè ‘ncuntrènè qua lè gentè.

Qua vèrivè gentè cchiù assaiè,
e da na partè e dall’auta, k’allucchè gruossè,
vutànnè pisè a forzè ‘e piéttè,
zè ‘mmèriavènè contrè; e po’ purè là
zè rèvutavè ognunè, gèrannèzè arrètè,
alluccannè << Pècché tié>> e << Pècché dà>>.

Ccusì turnavènè p’u ciérchiè scurè
da ogni partè, a u puntè oppostè,
alluccànnèzè contrè ogni ‘aštèma;
e ijè, chè tènèvè u corè quascè in péna,
dicivè: << Maeštrè mijè, mo mè spiéghè
che genta è chéšta e sè tuttè furènè chierèchè,
e ‘sta chiérècata a la siništra noštra>>.

E issè a me:<< Tuttè quantè furènè guèrcè
sì, dè la mèntè a la prima vita,
ca nn’ facènnè maiè bona spesa.
Assaiè chiarè la vocia lorè u dicè,
quannè viènnè a lè ddu’ puntè du ciérchiè,
addò la colpa cuntraria lè spartè.
Chistè furènè chierèchè che ‘ntiènnè cupiérchiè,
pèlusè ‘ncapè, e papè e cardinalè,
e avènnè l’avarizia pè supiérchiè>>.

E ijè:<< Maeštrè, tra ‘štè dannatè

(v.16)(lacca: breve spiazzo tra ripe)

(v.25)

(v. 35)

(v.48)

avess'avé rëcanòscë ciértë
 chë évënë spurcatë da 'ssë malë>>.
 E issë a me:<< Pënziérë inutilë tu piénzë!
 La vita mala chë facënnë lë fa zuzzë,
 in modo ca a rëcanòscërlë lë fa scurë.
 Eternamentë zë scuntrarrannë tra lorë;
 chištë rësurgiarrannë da la tomba
 k'u pugnë chiusë e l'autë kë la capa rasa.
 U malë-dà e malë-tënë, u munnë bellë
 ha tuotë a lorë e missë a 'šta 'uèrra;
 qual'essa fussë, bellë parolë nën cë štannë.
 Mo può vëdë, figliuolë, la brévë illusionë
 dë lë cosë affidatë a la Furtuna,
 pë la qualë la gentë z'abboffa;
 ca tuttë l'orë chë šta sott'a la luna,
 e che già évë dë 'št'anëmë štanchë
 nën putëssë farnë rëpusà una>>.

<< Maeštrë>>, dëcivë a issë << mo dimmë purë:

(v.67)

chésta furtuna, dë che tu dicë,
 ch'è u bënë d'u munnë, šta tra lë manë?>>
 E issë a me:<< O criaturë štubbëtë,
 quanta 'gnuranza è chëlla chë v'uffënnë!
 Mo voglië che tu, sumënta mija në magnë.
 Quillë che u sapërë suë tuttë trapassë,
 facëttë lë ciëlë, e dëttë a lorë chi lëporta,
 'ccusì che ogni partë e a ogni partë rësplënnë,
 dànnë ovunque ugualmentë lucë:
 ùrdënnattë la štëssa mësura, spartita,
 chë scagnässë a tiëmpë lë bënë inutilë,
 da gëntë a gëntë e da unë a n'autë sanghë,
 oltr'a la diffërënza dë l'intelligenza umana;
 perciò una cummanna e l'auta soffrë,
 seguennë u judicië dë chëšta
 ch'è nascuostë comë nëll'erba la serpa.

U saperë vuoštrë nën po' cuntrastà a essa,

(v.85)

chë pruvvedë , sëntënzia e persëcuta
 cummë fannë a u régnë l'autë Ddijë.
 Lë cagnamiëntë suë nën tiënnë trégua;
 la necëssità lë fa veloce,
 'ccusì spissë capëta ca la vicënna succédë.
 Chëšta è chëlla ch'è tantë messa 'ncrocë
 purë da chillë che l'avissëna vantà,
 dannëllë rimprovërë a tuortë e malë parolë.
 Ma essa ch'è béata, e 'llë cosë nën lë sëntë:
 kë l'autë primë criaturë cuntiëntë
 gira 'ent'a la sfëra sua e viatë zë la godë.

Mo scignëmë ormai a cchiù piëtà;
 già ogni štella che sagliva cadë,
 quannë më smuvivë, ca rëmané ancora cë viëtatë>>.

(v. 100)

Nu' attraversammë u ciërchië all'auta sponda
 'ngopp'a na fonta chë vollë e corrë

pë nu fussatë da essa crijätë.

L'acqua éva scura assaië, cchiù che nera;

e nu', passammë pë l'ondë grigë

trascennë già pë n'auta vija.

Na paluda fa, che zë chiama Stige,

'stu trištë sciumariéllë, quannë scégnë

abbaššë dë lë malignë spiaggë griggë.

(v. 109)

E ijë, che a guardà évë 'ntisë

vëdivë gëntë 'nfangatë dent'a 'llu pantanë,

spurcëllutë, kë la faccia scunnutata.

Chištë zë ràllévënë, no kë lë manë,

ma kë la coccia e ku piéttë e kë lë piédë,

spëzzannësë kë lë riëntë piëzzë piëzzë.

U buonë maestrë dicëttë:<< Figlië, mo vidë

l'anëmë dë chillë ca zë facënnë piglià dall'ira;

e purë voglië che tu certamentë cridë

che sott'a l'acqua sta gentë che suspira,

e fannë rëvullì chëst'acquë 'ngoppë,

comë l'uocchië të dicënë, addò lë girë.

(v. 120)

Ficchiatë dentr'a la melma, dicënë " Trištë eravamë

nëll'aria docë che da u solë zë rallegra,

purtannë dentrë nu fumë 'ntussucusë,

mo sémë trištë dentr'a 'šta melma scura".

Quišt'innë gorgoglia dentrë a la štrozza,

ca nën puonnë dicë parolë intéré>>.

'Ccusì gërannë attuornë dë la zozza fossa,

a larghë, tra la riva secca e u céntrë,

kë l'uocchië vutatë a chi déntre 'lla jozza strozza;

vënëmmë a la finë a piérë dë na torrë.

[INFERNO canto VII° \(ugodugo.it\)](http://ugodugo.it)